

Briefingnota over het post 2015 proces

Samenvattende nota hoorzitting IPU/VN over de post-2015 agenda

Op 14 en 15 november 2013 bogen de Interparlementaire Unie (IPU) en de Verenigde Naties zich samen over enkele aspecten van het post-2015 ontwikkelingsproces. Begin maart publiceerde de VN een samenvattend rapport van dit overleg.¹

Het boeiende en interessante van dit verslag ligt onder meer in het feit dat het ons een beeld schetst van hoe er in verschillende delen van de wereld gedacht wordt over zaken zoals (duurzame) economische ontwikkeling en gendergelijkheid.

Het toont de overeenkomsten in de visies en legt enkele breuklijnen in de standpunten en (gepercipieerde) belangen van 'Noord' en 'Zuid' bloot. Breuklijnen die met het oog op een succesvolle mondiale ontwikkeling na 2015 (best) overstegen moeten worden, evenwel zonder te vervallen in een compromis dat duurzame ontwikkeling ondermijnt.

Er wordt uitgebreid ingegaan op het belang van democratische besluitvorming en op de rol die parlementen kunnen hebben voor het bevorderen van duurzame ontwikkeling en voor de uitvoering van de post-2015 duurzame ontwikkelingsdoelen.

De analyse vertrekt van de lessen die men geleerd heeft uit het proces van de Millennium Ontwikkelingsdoelen (MDG) en van de vaststelling dat transitie of verandering nodig is. Zo wordt gewezen op het feit dat een belangrijke verschuiving in de basishouding van staten en van het publiek noodzakelijk is, wil men kans op slagen hebben. De focus op eigen voordelen op korte termijn, zelfs indien dit ten koste gaat van anderen of van het algemeen belang van de mensheid, moet vervangen worden door aandacht voor het belang van de mensheid, nu en op lange termijn.

Het ontwikkelingsmodel gebaseerd op economisch groei en stijgende consumptie van goederen moet vervangen worden door een model dat uitgaat van menselijk welzijn als ultiem doel van duurzame ontwikkeling, waarbij ook rekening gehouden wordt met de rechten en belangen van de toekomstige generaties (lees: onze kinderen en kleinkinderen). De ontwikkelingslanden verzetten zich echter hiertegen: zij menen dat hun economische groei niet geremd mag worden omdat zij met een achterstand kampen en omdat zij vrezen dat dit hun ontwikkeling zal belemmeren.

Doorheen de discussies en de verschillende vaststellingen gunt het verslag ons op deze manier een blik op moeilijke onderhandelingspunten en mogelijke knelpunten in het onderhandelingsproces over de aanvaarding van de post-2015 duurzame ontwikkelingsdoelen. Onderhandelingen die nu informeel en via consensusopbouw nu al aan de gang zijn, maar die vanaf september 2015 voluit gevoerd zullen worden.

Tijdens de zitting werden vier onderwerpen behandeld. Parlementairen van over heel de wereld spraken zich uit over:

- welk nieuw economisch model er nodig is voor duurzame ontwikkeling;
- gender als motor voor ontwikkeling en over de mogelijke invulling van deze doelstelling;
- de plaats van democratische besluitvorming binnen de post-2015 doelstellingenkader;
- de rol van parlementen voor het succes van de post-2015 ontwikkelingsagenda.

Deze nota geeft een overzicht van de belangrijkste besluiten van de vergadering, met in annex een samenvatting van de discussies over de invulling van gendergelijkheid binnen het post-2015 ontwikkelingsproces.²

¹ Document nummer: A/68/790-E/2014/52 (<http://www.ipu.org/splz-e/unga13/summary-e.pdf>)

² De integrale samenvatting (draft) kan aangevraagd worden bij het secretariaat van de Vrouwenraad.

Belangrijkste besluiten

1. Een nieuw economisch model voor duurzame ontwikkeling: een pad naar welzijn

- Het huidig economisch model is gebaseerd op steeds stijgende consumptie en maakt duurzame ontwikkeling onmogelijk. Groei moet breder ingevuld worden dan economisch en materieel; het gaat over individuele groei en groei van de gemeenschap, met als einddoel menselijk welzijn.
- De ontwikkeling van een groene economie en talrijke inspanningen gericht op 'de-materialisme' zijn noodzakelijk, maar niet voldoende om de wereld op koers te zetten in de richting van duurzame ontwikkeling. Een meer fundamentele verandering zal zich voordoen wanneer het beleid geheroriënteerd wordt op welzijn en niet op groei omwille van de groei. Een ware groene economie zal veel minder mogen afhangen van consumenten als motor voor groei en als bron van welzijn.
- In landen met een inkomen beneden een bepaald niveau³ is groei nog steeds noodzakelijk, zowel omwille van de materiële welvaart als omwille van de immateriële voordelen die dit met zich meebrengt. Dit belet niet dat deze landen de koerswijziging tegelijk met de ontwikkelde landen kunnen inzetten. Dit kan door een sociaal perspectief in te brengen in de doelstellingen en de inzet van investeringen, geld en ondernemen. Gegarandeerde financiële en fiscale stabiliteit – zowel nationaal als wereldwijd – is een basisvoorwaarde voor het succes van deze inspanningen.
- Om de overgang naar een nieuwe welzijnseconomie te faciliteren zijn nieuwe aanvullende indicatoren bij de indicator BNP nodig. Deze moeten niet alleen rekening houden met materieel inkomen maar ook met zaken zoals tevredenheid en gevoel van harmonie. Dit vergt belangrijke veranderingen in attitudes van de mensen. Een verandering die parlementairen kunnen helpen bewerkstelligen.

2. Gender als motor voor ontwikkeling: welke invulling?

- Gendergelijkheid wordt het best bevorderd via een aparte doelstelling omdat dit de aandacht van regeringen en de bevolking vestigt op de noodzaak van gendergelijkheid als een op zichzelf gerechtvaardigde eis en niet enkel als iets dat goed voor ontwikkeling. De uitwerking van deze doelstelling kan bijdragen tot de realisatie van de niet bereikte MDG.
- Tegelijk moet een genderperspectief opgenomen worden in alle duurzame ontwikkelingsdoelen om te voorkomen dat het thema geïsoleerd wordt van de andere ontwikkelingskwesaties.
- (Ontwikkelings)beleid voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen moet vertrekken vanuit een mensenrechtenbenadering. Het gebruik van naar sekse opgesplitste statistieken moet dit ondersteunen. Geweld op vrouwen moet aangepakt worden binnen deze doelstelling.
- Als gevolg van culturele verschillen m.b.t. de status en visie op vrouwen zal het in verschillende landen zeker niet gemakkelijk zijn om vooruitgang te boeken. Vrouwenkwesaties zoals geweld en seksuele en reproductieve gezondheid zijn echter universeel. De post-2015 ontwikkelingsagenda moet gebaseerd zijn op de engagementen van het Peking Actieplatform en van het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en hij moet de lacunes in de uitvoering van deze vorige engagementen opvullen.

³ In de debatten wordt 10.000 à 15.000 dollar per hoofd van de bevolking als norm naar voren geschoven.

3. De plaats van democratisch bestuur binnen de post-2015 doelstellingen

- Een specifieke doelstelling over democratisch bestuur zou de beslissingen van regeringen in verband met duurzame ontwikkeling verbeteren. Tegelijk wordt zo het belang van democratische principes als sleutelfactor voor welzijn bevestigd.
- Democratisch bestuur is essentieel om het vertrouwen van de bevolking in de regering en in de instellingen van het land te vestigen. Corruptie is een van de meest ondermijnde factoren.
- Vrije en eerlijke verkiezingen vormen de basis van elke systeem van democratisch bestuur. Het is van groot belang om de burgers, en vooral jonge mensen, ertoe te bewegen of te blijven motiveren om hun stem uit te brengen, om zo het vertrouwen verder uit te bouwen.
- De globalisering van de private sector vereist een sterker politiek beleid op wereldniveau om kwesties zoals onrecht, armoede en onduurzame groei die nu niet aangepakt worden, aan te pakken.
- Democratisch bestuur kan op verschillende manieren bevorderd worden en o.a. door te verzekeren dat verkiezingen niet besmet worden door specifieke belangen, door te voorzien in vernieuwende consultatiemechanismen en door het verzekeren van vrije media.
- Democratisch bestuur was in het verleden moeilijk te meten. Recent werden echter nieuwe benaderingen ontwikkeld, o.a. door de Interparlementaire Unie, om te helpen bepalen wat vooruitgang betekent en om dit op te volgen.

4. De rol van parlementen m.b.t. de post-2015 ontwikkelingsagenda

- Parlementairen moeten druk uitoefenen om de MDG agenda waarop de post-2015 agenda verder zal moeten bouwen, af te werken. Het is zowel een noodzaak als een kans voor parlementairen om van bij het begin betrokken te zijn bij het opstellen van de nieuwe agenda en de bijbehorende doelstellingen. Dit versterkt ook het zich eigen maken van deze agenda en faciliteert de effectieve uitvoering ervan.
- Net zoals met de MDG het geval was, zal het succes van de duurzame ontwikkelingsdoelen afhangen van zorgvuldige opvolging door het parlement. Dit omvat o.a. participeren in het ontwerp van de nationale strategieën voor duurzame ontwikkeling en verzekeren dat de nationale begrotingen overeenstemmen met de nieuwe agenda. De opvolging van de nieuwe doelstellingen moet binnen het parlement geïnstitutionaliseerd worden. Het kan nodig zijn om hiertoe een specifieke monitoringstructuur op te richten.
- Duurzame ontwikkeling bereiken zal ook in de toekomst vooral afhangen van de afstemming van economisch, sociaal en milieubeleid op alle niveaus. Parlementairen moeten deze inspanning steunen en ook helpen om de beleidshorizon uit te breiden tot de lange termijn.
- Parlementairen hebben een unieke rol om de publieke opinie te winnen voor de nationale doelstellingen, evenals voor middelen voor ontwikkeling. Een deel van de opdracht in de ontwikkelde landen zal er in bestaan om de kiezers te overtuigen dat de duurzame ontwikkeling een zaak is die ook hen aanbelangt.
- Parlementairen zouden meer betrokkenheid moeten tonen bij het werk van de Verenigde Naties. De aanvaarding van de post-2015 ontwikkelingsagenda biedt hiertoe gelegenheid.

Annex. Samenvattende vertaling van het debat over gender als motor voor ontwikkeling

De direct met gender verbonden Millennium Ontwikkelingsdoelen (MDG's) betroffen vooral gezondheid en onderwijs. Ze lieten structurele oorzaken van genderongelijkheid – bijvoorbeeld geweld op vrouwen, onbetaalde zorgarbeid, beperkte controle over middelen en ongelijke deelname aan besluitvorming – ongemoeid. Op analoge wijze leidde de vooruitgang m.b.t. de andere MDG's ook niet noodzakelijk tot gendergelijkheid, vrouwenrechten en empowerment van vrouwen.

UN Women roept op om een uitgebreide aparte doelstelling over gendergelijkheid te aanvaarden, met een variëteit aan concrete doelen en indicatoren die veel omvattender zijn dan de MDG's. UN Women geeft daarvoor vier redenen. Een aparte doelstelling is nodig om :

- 1) de niet gehaalde MDG's alsnog te realiseren, vooral MDG vijf over gezondheid van moeders;
- 2) de structurele discriminerende obstakels voor gelijkheid direct aan te pakken, gezien hun impact voor de empowerment en rechten van vrouwen;
- 3) (zeker) te investeren in gendergelijkheid. Bijvoorbeeld, onderwijs voor meisjes is de beste investering in ontwikkeling;
- 4) het beleid, de parlementen en de gemeenschap waarlijk te doen focussen op het aanpakken van onderliggende obstakels voor gendergelijkheid.

De meeste deelnemers zijn het eens dat een aparte doelstelling over gendergelijkheid bovenal nodig is om politiek engagement voor de bevordering van de status van vrouwen in de samenleving te verzekeren. Deze focus zou er niet zijn indien 'vrouwenkwesties' enkel verspreid zouden zijn doorheen de verschillende doelstellingen. Een aparte doelstelling is perfect verenigbaar met gendermainstreaming, waartoe staten zich via andere verdragen en instrumenten al verbonden hebben. Een aparte doelstelling is nodig om de aandacht voor een aantal kwesties die opgelost moeten worden, te verscherpen.

Een andere reden pro een aparte doelstelling is het genereren van politieke wil om hiervoor middelen vrij te maken. Op deze manier kan de trend van chronische onderfinanciering van gendergebonden beleid misschien gekeerd worden. Deze onderfinanciering heeft niet alleen te maken met de besparingen van na de crisis van 2008, en die vrouwen buitenproportioneel treffen. Vele landen besparen eerst op de uitgaven in de openbare sector, een sector die veel vrouwen tewerkstelt. Bovendien hebben vrouwen wereldwijd veelal onzekere jobs, zonder gepaste sociale bescherming, waarop in tijden van schaarste meestal ook bespaard wordt. In de periode 2011-2013 is de officiële hulp (ODA) voor vrouwenkwesties en gendergelijkheid met 20% gedaald. Verder is het zo dat in landen die door conflicten getroffen zijn, geld dat geïnvesteerd had kunnen worden in empowerment van vrouwen afgeleid wordt naar de strijd tegen de vijand of tegen het terrorisme. Een aparte doelstelling laat toe om te focussen op financiering. Maar er is nog een lange weg te gaan om deze situatie te keren, niettegenstaande duidelijke bewijzen dat investeren in empowerment van vrouwen een hoge economische return oplevert.

Sommige deelnemers waren het er niet mee eens dat een aparte doelstelling voor gender nodig is. Zij gaven daarvoor als reden dat alle andere aspecten van de duurzame ontwikkelingsagenda onvermijdelijk ook met vrouwenkwesties te maken hebben. Vrouwen zijn de helft van de wereldbevolking uit. Armoede is in de meeste gevallen vrouwelijk. Bijgevolg, als de duurzame ontwikkelingsagenda over mensen gaat, zullen de kwesties van vrouwen en gender in alle thema's aan bod moeten komen. Vanuit dit perspectief brengt een aparte doelstelling het risico met zich mee dat genderkwesties geïsoleerd raken van de ruimere ontwikkelingsagenda.

Sommige deelnemers stelden dat het te vroeg was om in te gaan op een aparte doelstelling, gezien er nog geen akkoord is over de inhoud en dat het de voorkeur verdient om specifieke genderdoelen op te nemen doorheen het geheel van doelstellingen. Bijvoorbeeld er lijkt zich een consensus te vormen over bepaalde gezondheidsdoelen. Gezondheid is zeker een doelstelling waaronder vrouwenkwesties kunnen worden opgenomen. Ook onderwijs kan beschouwd worden als een deel van de niet afgewerkte agenda van de MDG's waarbinnen specifieke, concrete doelstellingen voor vrouwen en/of meisjes opgenomen kunnen worden. Idem voor de kwesties die te maken hebben met deelname aan besluitvorming.

Nog een ander standpunt verdedigde dat gendergelijkheid geïntegreerd moet worden in alle aspecten van ontwikkeling, maar dat er een aparte doelstelling over gendergelijkheid moet komen die zich vooral beperkt tot geweld op vrouwen. Geweld op vrouwen moet ook gezien worden als transversaal probleem, niet enkel als een probleem van vrouwen. Het is in feite een probleem voor de ontwikkeling van de samenleving als geheel. Gendermainstreamen doorheen de duurzame ontwikkelingsdoelen is globaal beschouwd een andere manier om de harmonie tussen de seksen te bevorderen, waardoor op zijn beurt de harmonie tussen culturen en met de natuur ondersteund wordt. Het streven naar harmonie in de samenleving is consistent met het streven naar welzijn en moet niet gezien worden als ondergeschikt aan economische groei.

Er werd vastgesteld dat de minst controversiële MDG's het meest succesvol waren: er bestaat ruime consensus dat armoede verminderd moet worden en dat meisjes een onderwezen moeten worden. Of er een ruime eensgezindheid is dat gendergelijkheid wenselijk is, valt meer te betwijfelen. Een sterke genderspecifieke doelstelling zal dit engagement in niet mis te verstane bewoordingen helpen bevestigen. In feite hadden vele deelnemers het gevoel dat er geen brede politieke consensus bestaat over gendergelijkheid. Ze wezen naar de VN akkoorden die hierover aanvaard waren zoals het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1979) en andere gelijkaardige instrumenten. Hoe het ook zij, er is zeker werk aan de winkel om sommige culturele kwesties en door de samenleving gevestigde stereotypen, waarvan sommige ver terug gaan in de geschiedenis, aan te pakken. De vooruitgang die geboekt werd op vlak van beleid en wetgeving heeft in vele gevallen de onderliggende culturele en andere factoren ongemoeid gelaten.

Sommige parlementsleden vroegen zich af of er een globale stagnatie is op vlak van vooruitgang voor vrouwen. Voor sommige thema's zoals deze die aan bod komen in resolutie 1325 en het Peking Actieplatform lijkt er zich een stilstand voor te doen en zelfs een zich onttrekken aan of negeren van de verplichtingen. De vraag is of er zich nu een nieuw momentum voordoet voor rechten en empowerment van vrouwen. In discussiefora waar vrouwenrechten het belangrijkste thema zijn zoals de Commissie Status van de Vrouw en het Derde Comité van de Algemene Vergadering is er voldoende enthousiasme en engagement. Het probleem doet zich voor binnen andere fora en debatten, waar de band met vrouwen minder duidelijk is. Dit toont aan dat er nood is aan meer genderbewustzijn bij de experts en afgevaardigden van de Lidstaten en aan een grotere inzet en meer engagement voor gendermainstreaming.

Gendergelijkheid betreft zowel mannen als vrouwen. Dit betekent dat mannen overtuigd zullen moeten worden dat gendergelijkheid voor hen geen verlies betekent, maar een winst voor de samenleving in haar totaliteit. Mannen moeten gesensibiliseerd worden voor de bijzondere bekommernissen van vrouwen en betrokken worden bij het vinden van oplossingen die rekening houden met de noden van vrouwen. Geweld op vrouwen bijvoorbeeld zal niet stoppen zolang dit niet gezamenlijk met mannen aangepakt wordt, omdat veelal mannen de daders zijn. Steun van mannen is van vitaal belang voor de bevordering van de rechten en positie van vrouwen.

In dit verband stelt zich ook de vraag naar hoe mannen het doen in de samenleving. Een deel van het werk van genderanalysten zal er in bestaan om te bekijken hoe mannen bijvoorbeeld omgaan met een situatie waarin er meer vrouwelijke dan mannelijke universitair afgestudeerden zijn en er meer

vrouwelijke concurrenten zijn voor jobs die traditioneel door mannen bezet worden. Een beleid dat gendergelijkheid bevordert leidt niet altijd tot een win-win situatie voor mannen en vrouwen. Als dit zich voordoet moet dit erkend worden en moet er gepaste actie ondernomen worden om mannen te helpen omgaan met deze situatie en om een oplossing te vinden voor hun hachelijke situatie.

Indien gelijkheid gerealiseerd is en vrouwen op dezelfde voet als mannen strijden om hun doel te bereiken zou het wel eens kunnen dat mannen het met minder moeten doen omdat de middelen en het aantal jobs beperkt is. Het moet erkend worden dat mannen sterk weerstand zullen bieden tegen iedere vorm van gepercipieerd verlies van macht of bezit. Complementariteit zou een minder omstreden benadering kunnen zijn. In dit geval nemen vrouwen op voet van gelijkheid een plaats in naast mannen, maar zonder het mannelijk terrein te bezetten. De meeste deelnemers menen dat echte gelijkheid het doel is. Een minderheid suggereert dat in samenlevingen met een grote culturele en economische diversiteit complementariteit helpt om het doel van harmonie te bereiken via het waarderen van verschillen tussen volkeren.

Een meer fundamentele vraag die besproken werd was of de behoeften van vrouwen van over heel de wereld, die in zo'n verschillende culturele settings wonen, wel veralgemeend kunnen worden. En of het mogelijk is om doelen en concrete streefcijfers (targets) vast te leggen die zowel toepasbaar zijn in landen met een grote mate van gendergelijkheid als in landen met veel grotere ongelijkheid. De deelnemers suggereerden evenwel dat de meeste genderdoelstellingen universeel zijn. Kwesties die vrouwen aanbelangen zoals geweld op vrouwen, deelname aan politieke besluitvorming, toegang tot economische activiteiten zoals erfrecht en recht op eigendom en seksuele en reproductieve rechten en reproductieve gezondheid komen voor in alle landen voor, zij het in verschillende mate van gradatie. Als deze elementen opgenomen worden binnen een aparte doelstelling, zou deze universeel toepasbaar kunnen worden gemaakt.

Tegelijk werd er gewaarschuwd voor het risico om alle samenlevingen als homogeen te beschouwen. Het beeld en de status van vrouwen verschilt bijvoorbeeld van land tot land, maar ook van regio tot regio. Regeringen moeten daarom een zekere soepelheid inlassen in de manier waarop zij een bepaalde universele genderdoelstelling zullen implementeren.

Een van de gebreken van de MDG's is dat ze geen aandacht hadden voor geweld op vrouwen. Eén van de redenen hierachter was de idee dat het moeilijk zou zijn om dit te meten en om hiervoor een ijkpunten of standaard(s) te bepalen. Geweld betreft niet alleen seksueel geweld en verkrachting, maar ook mensenhandel, seksuele slavernij en prostitutie. Zolang er mannen zijn die menen dat zij vrouwen kunnen kopen omdat ze arm zijn, heeft de wereld nog een lange weg af te leggen vooraleer gelijkheid bereikt is. Internationale instellingen en parlementen zouden over deze misdaden duidelijke verklaringen moeten afleggen en parlementairen zouden dit in wetgeving moeten gieten.

Geweld bestrijden omvat ook voorkomen van geweld. Er zijn heel wat indicaties die duiden op een samenhang tussen minder geweld op vrouwen en meer vrouwelijke rechters, minder geweld op vrouwen en meer vrouwen in de politie. Het is ook belangrijk om te onderzoeken welke de oorzaken zijn van geweld, waaronder de sociaaleconomische positie en armoede, alcohol en drugs. Seksueel geweld hangt daarentegen vooral samen met het gevoel van mannen dat ze seksueel aanspraak kunnen maken op vrouwen en met straffeloosheid.

Als er consensus komt dat geweld op vrouwen een belangrijk deel moet zijn van de aparte doelstelling, en gegeven de moeilijkheid om dit te meten of op te volgen, zal het nodig zijn om concrete doelen (targets) en indicatoren aan te nemen die toelaten om vooruitgang te kunnen meten. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op bestaande modellen. Voor alle aspecten van empowerment van vrouwen zijn indicatoren nodig. UN Women en andere VN instanties kunnen hiertoe bijdragen. Het engagement van de staten om de vrouwenzaak vooruit te helpen kan afgemeten worden aan de mate waarin ze dergelijke indicatoren aannemen en benutten. Landen

moeten het niet alleen eens worden over de doelen maar ook over de indicatoren die het mogelijk zullen maken om vooruitgang op te volgen.

De vraag is hoe zal worden omgegaan met reproductieve gezondheid en rechten in de context van de post-2015 agenda. Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten zijn een belangrijk aspect van welzijn van vrouwen. Ze zouden niet alleen deel moeten uitmaken van de aparte doelstelling, maar ook transversaal geïntegreerd worden in andere doelen, en meer bepaald dit over gezondheid. Deze rechten hebben echter ook te maken met het verzekeren van de toegang en controle van vrouwen over middelen. Deze kwestie ligt politiek gevoelig in sommige landen, maar ze is fundamenteel voor het realiseren van de mensenrechten van vrouwen en voor gendergelijkheid.

Het is nog een open vraag of vertegenwoordiging van vrouwen in het parlement moet opgenomen worden binnen de aparte doelstelling, om zo het verhogen van het aantal vrouwen in parlementen te ondersteunen. Er bestaan sterke indicaties dat indien er meer vrouwen in het parlement zetelen, er meer aandacht is voor vrouwenkwesties, inclusief voor thema's zoals contraceptie, recht op abortus, onderwijs, gezondheid, geweld en beroepsopleiding.

Er werd ook besproken hoe het komt dat bijvoorbeeld op parlementair niveau in sommige landen (soms zelf aanzienlijke) vooruitgang werd geboekt voor wat betreft het aantal vrouwen, maar dat dit niet vertaald werd naar het lokaal en gemeentelijk besluitvormingsniveau. Ook bestaat er nog steeds een glazen plafond: internationale organisaties zijn weinig geneigd om vrouwen te benoemen op de hoogste functies en mannen domineren nog steeds in de hoge regionen van financiën, het bankwezen en het bedrijfsleven.

De vraag werd gesteld hoe het komt dat mannen nog steeds buitenproportioneel verkozen worden, aangezien de helft van de kiezers toch uit vrouwen bestaat. Het is duidelijk dat vrouwen niet noodzakelijk voor vrouwen kiezen. Het is ook deels aan mannen met een open geest te danken dat vrouwen zich over hun schroom gezet hebben om voor vrouwen te kiezen. Sommigen zijn het niet eens met de basispremissen en geven tegengestelde voorbeelden uit hun land.

Globaal was er een grote frustratie onder de deelnemers – mannen en vrouwen – over de kloof tussen de hoogdravende woorden voor vrouwenrechten en de implementatie in de praktijk en tussen de enthousiaste consensus op vergaderingen zoals deze en de obstakels in de wereld daarbuiten. Parlementairen kunnen hier een belangrijke rol spelen: wetgeving aanvaarden en de uitvoering ervan monitoren. Dit lijkt simpel, maar het vergt wel politieke wil en het is op dit vlak dat de obstakels zich lijken te situeren.

De post-2015 doelstellingen ontslaan landen niet van hun andere (bindende) verplichtingen. Eén zaak is dus hoe deze doelstellingen de uitvoering van bestaande engagementen kunnen faciliteren of een antwoord zijn op wat er schort aan de uitvoering van deze verplichtingen.

Verder zijn er nog vele andere thema's die naast geweld, besluitvorming en gezondheid aan bod zouden moeten komen. Kwesties zoals de combinatie van arbeid en gezin en van gelijk loon voor gelijk werk. Al deze kwesties moeten gebaseerd zijn op objectieve en realistische naar geslacht opgesplitste data en indicatoren. En men moet alle mogelijke inspanningen doen om te verzekeren dat ze waarlijk geïntegreerd worden in de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: de economische, de milieu en de sociale.

De genderdimensie van de nieuwe duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zal pas echt voortgang kunnen boeken indien de basisoorzaken van ongelijkheid en discriminatie aangepakt worden, waaronder de machtsverhoudingen en de socialisatiepatronen. Het veranderen van traditionele attitudes en het herdenken van het concept van mannelijkheid zijn in deze zin even belangrijk. De duurzame ontwikkelingsdoelen moeten vlot geformuleerd worden zodat ze een grote aantrekkingskracht hebben voor beleidsmakers en het ruime publiek.